

Δείγμα Γραφής από το μυθιστόρημα του Ά.Μ.

Αγάπη / Κήποι / Αχαριστία

Στον Κήπο των Ελαιών

I

Η Αθήνα, που είναι ο κόσμος όλος, φανερώθηκε καθαρά στα μάτια του. Πελώριο Τέρας έχει καλύψει γη, κι ουρανό, και νερό, και τα πάντα. Ξύλα, δεν υπάρχει τίποτε ξύλινο. Έρημη χώρα, τοπίο δίχως μουσική. Δεν ακούει κανέναν ήχο ή μάλλον– τ’ αυτιά του κοντεύουν να σπάσουν. Δεν ακούει κανέναν ήχο ή μάλλον– τ’ αυτιά του κοντεύουν να σπάσουν. Δεν ακούει κανέναν ανθρώπινο ήχο... ένα κλικ... ή μάλλον– τ’ αυτιά του κοντεύουν να σπάσουν. Μάλλον τ’ αυτιά του κοντεύουν να σπάσουν... επειδή δεν ακούει κανέναν οικείο ήχο... Ακούει ένα κλικ, ακούει ένα κλακ, ακούει ένα μπουμ, ακούει ένα γδουμπ... ακούει ένα γδόμπο, ακούει ένα γρόμπο, ακούει ένα γράμπου, ακούει ένα γρίμπου, ακούει ένα γρέμπου, ακούει ένα κράαμπ, ακούει ένα κρουμπ, ένα γρεμπ, ένα κραμπ, ένα κρουμπ, ένα κρομπ, ένα κρεμπ, ένα κραμπ, ένα κρουμπ... κρουμπ, κρουμπ, κρουμπ, κρουμπ, τ’ αυτιά του κοντεύουν να σπάσουν από τον ήχο-που-δεν-είναι... δεν είναι... δεν είναι μάλλον αυτού του κόσμου, ένα κλικ, ένα κλανκ, ένα κλικ. Δεν υπάρχει μουσική. Ακούει έναν– ή μάλλον ακούει ένα– ακούει έναν– ή μάλλον ακούει έναν... θορυβώδη, παταγώδη, κακούργο ήχο. Κακουργιόηχοι. Η Αθήνα, που είναι ο κόσμος όλος, σαν να ραγίζει στην κρούστα της γης. Κάτω απ’ τα πόδια του ραγίζει ο φλοιός. Κάνει κρίικ το χόμα ...κρικ, σαν κουνιστή πολυθρόνα. Ό,τι κι αν κάνει, όπου κι αν κοιτάξει: αυτά των αεροπλάνων τα άτεγκτα ράμφη· αυτοί των ανθρώπων οι ανάεροι τσιγαρόκαπνοι· αυτές των ανθρώπων οι σπηλαιώδεις πληγές και οι άψογα φινιρισμένες (από χεράκια του τρίτου κόσμου) βαλίτσες· οι αχθοφόροι και το βραχνό μεγάφωνο· όλα κυλάνε, σκόνη, σουρσίματα, παπούτσια, στο γυαλιστερό πλαστικοδάπεδο του ιδρωμένου πλαστικονοσοκομειαεροδρόμιου, κυλάνε τα αυτά των αυτών, οι αυτοί, οι αυτές, αλλά εκείνος ακούει πάντα ένα γκουπ, ακούει ένα γκραπ, κυλάει μαζί τους και ακούει ένα κρουπ, κρουπ, κρουπ, αυτό ακούει μονάχα, ακούει έναν τέτοιο βασανιστικό ήχο. Κρίικ.

Χτυπούσαν τα μηνίγγια τρελλά. Κυματίζουν τα τύμπανα των αυτιών του οργιαστικά. Θόρυβοι και οχλοβοές. Τα προϊστορικά Τερατώδη που κυβερνάνε τον πλανήτη έμοιαζε να έχουν όλα μαζί ξεχυθεί στους δρόμους της Αθήνας –κυρίως σ’ αυτόν τον επαρχιώτη δρόμο, τον πλημμυρισμένο στις βιοτεχνίες υαλικών, που οδηγούσε από το αεροδρόμιο στην πόλη. Λεγεώνες μισθοφόρων, με την επίσημή τους μεταμφίεση των υπουργών και των συμβούλων επιχειρήσεων, διοργάνωναν, στα πεζοδρόμια και στις παράπλευρες οδούς και λεωφόρους,

πανηγυρικές γιορτές, βουίζοντας σαν εκατομμύρια μέλισσες, για να τιμήσουν το (παρατεινόμενο εις το διηνεκές) σωτήριο κροτάλισμα των καθιερωμένων αυτόματων όπλων και το ανακουφιστικό φρούουπ-φρούουπ, παντοίων βλημάτων που τηλεκατευθύνονται προς όλες τις περιοχές του πλανήτη. Μια απίστευτη νέα τάξη πραγμάτων εξαπλωνόταν ταχύτατα στην έσχατη παρυφή του ουτοπικού πολιτισμού, την Αθήνα, με ασύλληπτο πάταγο: αυτοκινητάρες εκσφενδονίζονταν με δαιμονικό θόρυβο στον αέρα, ανοίγοντας αηδιαστικά (διάπλατα σαγόνια καρχαρία) τα γυαλιστερά τους καπώ· πίδακες από ορυκτέλαια και βενζίνες τινάζονταν με ορμή, ξεχύνονταν παντού, άρπαζαν φωτιά πολύ εύκολα, έβαφαν καφεδιές κηλίδες τον μαυριδερό ουρανό· χιλιάδες ανακυκλώσιμα κουτιά αναψυκτικών έπεφταν βροχή από υπεριπτάμενα αεροπλάνα, αυτά τα τσίγκινα φείγ-βολάν προσγειώνονταν με ανήκουστο θόρυβο στην καλοπισσωμένη γη, δίπλα σε τόννους από θρυμματισμένα αυτοκίνητα, ξεχαρβαλωμένα βίντεο και άλλες γιαπωνέζικες οικιακές συσκευές περασμένης τεχνολογίας. Τα Τερατώδη βουίζαν ανήσυχα, σαν εκατομμύρια εργατικές μέλισσες, η πόλη καίγονταν, καίγονταν, τσουρουφλιζόταν σ' ένα πανδαιμόνιο κρίτς-κρίτς (και βούιζζζ-βούιζζζ) ενώ, κατά διαστήματα, εφορούσε ένα βαρύ να πλακώνει τα πάντα, αιμοσταγές, γκαπ, γκαπ και πάλι: γκαπ. Συννεφιά. Ξεχασμένοι ανήλιαγοι βάλτοι. Παγιδευμένες σαύρες. Πτύελα, γαστρικά υγρά, γογγυσμοί αοράτων υπερουράνιων νηπίων... ο Γραικός ταξιτζής βρωμούσε απλυσιά, μύριζε παντού βαλκάνιο πανάρχαιο πόλεμο.

Από πού στο διάολο κατεβαίνει αυτός ο ήχος, αυτό το γδαρμένο κλικ. Οι άλλοι δεν ακούνε; Γκρουπ, γκραπ, γκραπ. Κι ύστερα από λίγο: γκαπ. Τι είναι εδώ; Γιατί; Τ' αυτιά του κοντεύουν να σπάσουν. «Βάλε λίγη μουσική», ουρλιάζει στον οδηγό, «βάλε λίγη μουσική, διάβολε!» Ο οδηγός ταξί πατάει το κουμπί της κόλασης κι ο ήχος είναι φονικός, στριγγλιστός, κολασμένος, είναι κραμπ, είναι κραμπ, κραμπ, κραμπ! Λόφοι ανακυκλώσιμα σκουπίδια, κομματιασμένα βίντεο-αυτοκίνητα-αναψυκτικά ξεχειλίζουν στα ρείθρα των πεζοδρομίων, με δυσκολία μπορεί να διακρίνει τον θολό ουρανό και... –τι χώρα ήταν κάποτε εδώ; Πού στην κόλαση είχε προσγειωθεί;

Κρύβει το κεφάλι μέσα στα πόδια του καθώς γδόμποι, τριξίματα, ραγίσματα, στριγγιοί βόμβοι γλυστράνε από τα μηνίγγια του, εισχωρούν στο θορυβημένο κορμί, στα νεφρά, στο στομάχι, στ' αυτιά, στις κλειδώσεις, στην καρδιά, στα πνευμόνια, στο στέρνο, στα δάχτυλα, στα νύχια, στα πέλματα, στους αστραγάλους, στη μέση, στους λαγόνες, παντού πόνοι, πόνοι, πόνοι, θόρυβοι, βόμβοι, βόμβοι, κραυγή, οξεία κραυγή τρυπάει την καρδιά, θα τον έσωζε τώρα να πιάσει κανένα κομματάκι ξύλο, ποθούσε ένα κομματάκι ξύλο να αρπαχτεί. Λίγο ξύλο. Είχε ένα φυλαγμένο στη βαλίτσα του, πίσω, χρειαζόταν τώρα πάση θυσία το ξύλο αυτό, σταμάτησε το ταξί, κατέβηκε με προφύλαξη λες και βρισκόταν σε υπό βομβαρδισμό περιοχή, σαν να ήθελε να αποφύγει τις οβίδες, περισσότερο σαν να μη γινόταν να τις αποφύγει και τουλάχιστο να βλέπει, να έχει ορατότητα, να μην τον αδικοφάνε μέσα στο ταξί.

Κατέβηκε κάπου στη λεωφόρο Συγγρού. Άνοιξε τη βαλίτσα στη μέση του δρόμου σαν τρελλός, σαν αλήτης, σαν αδιάφορος τουρίστας στο καθωσπρέπει δούνα και λαβείν του αθηναϊκού εργοταξίου. Είχε έρθει από το πουθενά στο πουθενά. Τίποτε αναγνωρίσιμο μέσα του, τίποτε γνώριμο στον τόπο που προσγειώθηκε. Εντόπισε γρήγορα το ξύλο. Το άρπαξε, το έσφιξε δυνατά στην παλάμη του, ένα μακρουλό ραβδάκι, ένα λιγνό ραβδί σφενδαμιάς από το δάσος των γαλλικών περιπάτων, λειασμένο από τον χρόνο. Ένα τιποτένιο ξυλαράκι. Το ζούπηξε ξανά και ξανά, με όλη του τη δύναμη, προσπαθώντας να στραγγίξει όλη του την ενέργεια, οι πόροι του στους πόρους του. Γονάτισε κι έκλεισε τα μάτια να μην βλέπει. Να μην βλέπει... διπλώθηκε στα δυο, έγινε ένα με το ξυλαράκι κι οι κακουργιοθόρυβοι δεξιά αριστερά άρχισαν να καταλαγιάζουν σαν φοβισμένα αγριοκούνελα.

Βρισκόταν στο ύψος του Φιξ. Παρακάλεσε με νοήματα Ολλανδού τουρίστα να του φυλάξουν τις βαλίτσες σ' ένα μικρό καφενείο σφηνωμένο στα φαναρτζίδικα της περιοχής και ανηφόρισε μέσα στο καταθλιπτικό του τραίνο προς το Σύνταγμα. Τόσο χαμένα δεν τα είχε ποτέ στη ζωή του.

Ζαλισμένος από ήχους ακαθόριστης προελεύσεως έφθασε, κρατώντας πάντα σφιχτά το ραβδάκι, στον Εθνικό Κήπο. «Μάνα, εχ, μάνα, πού είσαι!», βόγγηξε καθώς δρασκέλιζε την είσοδο. Γιατί άραγε το τραίνο τον έφερνε ξανά εδώ. Τι άλλο έμελλε να δει σ' αυτόν τον βιβλικό τόπο των σκουπιδιών και των θορύβων. Τι άλλο υπήρχε να αντικρύσουν τα μάτια του στον Κήπο αυτής της κακέκτυπης χώρας, αυτής της φτηνής ρεπροντυξιόν του παγκόσμιου ασυνάρτητου ορυμαγδού. Τι άλλο. Τι άλλο να περιμένει.

Το τραίνο πήγαινε εκπληκτικά αργά, ήταν πολύ παλαιό ετούτο το τραίνο, τραίνο των προδομένων ποιητών της Κομμούνας και των προδομένων ανταρτών του σαράντα οχτώ, παλιό δυσκίνητο τραινάκι, χωρίς κανέναν γνωστό στα κουπέ, τσαφ-τσουφ, αργά πολύ αργά ταξίδευε, κατάφερνε έτσι να παρατηρεί με την ησυχία του τους διαβάτες του Κήπου απ' το παράθυρο. Μερικοί πλησιάζαν εξαιρετικά κοντά του, αισθανόταν την ιδρωμένη τους αποφορά, μα... τα κεφάλια δεν ήταν και πολύ στη θέση τους, ο λαιμός πεταγόταν κάπως άτσαλα απ' το σώμα, στη χρυσή τομή των ώμων, και τα χέρια... ήταν παράξενα μακριά τα χέρια... ήταν πόδια τα χέρια τους, ενστικτωδώς έσκυψε να προσέξει τα πόδια τους, δεν ήταν γάμπες, ήταν βραχίονες, κοντοί βραχίονες χώνονταν άβολα στα παραμορφωμένα τους παπούτσια.

Τόση ώρα δεν είχε προσέξει τους Έλληνες. Πέρασε αόρατος από το αεροδρόμιο, και, σαν τυφλός, τον ταξιτζή μέσα στην κόλαση των θορύβων ούτε που τον πρόσεξε, στο καφενείο είδε ένα στραβό κεφάλι πίσω από τις καράφες, δεν αισθάνθηκε κάτι περίεργο. «Μάνα, εχ, μάνααα!», πήγε να σύρει πάλι τον καημό, μα δεν του βγήκε πέρα για πέρα, δεν είχε δύναμη, ο κόσμος είχε αλλάξει πολύ τα τελευταία τριάντα χρόνια, από τότε που ήταν παιδί και τα

κεφάλια ήταν στη θέση τους και οι άκριες των ανθρώπων ίδιες με τις δικές του. Πώς δεν το είχε προσέξει νωρίτερα; Μόλις το σκέφτηκε, κοίταξε τα χέρια του, αλλά, πριν προλάβει να ιδρώσει, ησύχασε· όχι, αυτός ήταν ακόμη όπως τότε μικρός, χέρια και πόδια στη σωστή τους θέση.

Αφέθηκε πάλι να κοιτάζει έξω, προσπάθησε να συγκεντρωθεί σε κάτι, πάσχιζε κάτι να θυμηθεί μέσα στα φυλλώματα του περιποιημένου Κήπου, εξέταζε ψύχραιμα τους περαστικούς, μελετούσε από καθαρά ανατομική σκοπιά την ανοίκεια κίνηση των άκρων τους, συνήθιζε πολύ εύκολα στο μεταλλαγμένο τους παρουσιαστικό. Ένα κορίτσι κι ένα νεαρό αγόρι σαν αγγελοῦδι βιάδιζαν χέρι με χέρι. Το κορίτσι, που φαινόταν πολύ χαρούμενο, τον κρατούσε τρυφερά από τη φτέρνα (το αγόρι είχε, δυστυχώς, πόδια στη θέση των χεριών). Πήρε όμως κουράγιο βλέποντας ότι το κορίτσι είχε παραμείνει φυσιολογικό, είχαν διασωθεί και κάποιοι από το δικό του είδος. Σε λίγο πέρασε εμπρός του κι ένας κηπουρός της υπηρεσίας του Κήπου, ήταν κι αυτός αρτιμελής, κανονικότατος άνθρωπος. Χάρηκε.

Χαμήλωσε τον ρυθμό του. Πάντα απολάμβανε τον περαστικό κόσμο, αλλά τώρα τον είχε απορροφήσει ολοκληρωτικά αυτή η παραμορφωτική εικόνα, αυτό το στρεβλό ηττημένο σώμα των χειρόποδων ανθρώπων. Δεν άκουγε πια κανένα βασανιστικό ρόγχο όπως πριν. Όλοι οι βρώμικοι ήχοι καταλάγιασαν. Ωστόσο στη θέση τους μια παχύρρευστη σιωπή κάτω από τα αιθαλή δαιδαλώδη δέντρα τον κρατούσε ακόμη σε ανησυχία: αισθανόταν απόλυτα κουφός, έκανε τη σκέψη πως τα αυτιά του είχαν τρυπήσει, μετά έκανε τη σκέψη πως θα πονούσε τρομερά αν είχε συμβεί κάτι τέτοιο, μετά έκανε τη σκέψη πως η σκέψη τού λέει ψέματα συνεχώς, πως τίποτε δεν καταλαβαίνει η σκέψη του, πως απλούστατα ο κόσμος άλλαξε μέσα σε λίγες ώρες, και μήνες, και χρόνια. Χωνόταν όλο και πιο βαθιά στο κουπέ του τραίνου, όλο και πιο βαθιά, να μην τον βλέπει κανένας έξω από το παράθυρο. Δεν ήθελε να τον βλέπει κανένας.

Σταμάτησε σ' ένα σκιερό σύδεντρο που του θύμιζε τους παιδικούς περιπάτους με τη Σίλεια, κρύφτηκε πίσω από ένα απόμερο παγκάκι, χαλάρωσε κάπως μόλις άγγιξε το γλοερό σκουροπράσινο χαλί, χαλάρωσε ευχάριστα, τα δάχτυλά του ξέσφιξαν ασυνείδητα το ραβδάκι. Ξαπλωμένος μπρούμυτα διέκρινε αραϊά και πού, ανάμεσα από αδηφάγους κισσούς και υγιέστατες αγγελικές, τα βήματα των Ποδόχειρων, οσφραϊνόταν μια χαρά τα φυτά και τα ζώα, όπως τότε μικρός, αφέθηκε μαλακά στο διαβρωμένο χώμα του χίλια εννιακόσια πενήντα. Διαβρωμένο κορμί. Χειρόποδες. Τότε κυνηγούσε τις πάπιες τού Κήπου, τώρα δεν φαίνονταν πουθενά τέτοια πουπουλένια ζώα, πέρα στο ξέφωτο γάτες έτρεχαν χωρίς σκοπό, πολλές γάτες, αγριεμένες, δεν σου ερχόταν να τις χαϊδέψεις, είχαν κάτι βρώμικο οι αγριόγατες. Τα παχιά φύλλα που έγερναν επάνω του ανακούφιζαν κάπως το κορμί του με την όξινη δροσιά τους, η γη μύριζε ωραία, σαν ωραία καφετιά γυναίκα, νερά έτρεχαν παντού και το κορμί του αναρρίγησε. Διαπίστωσε γρήγορα πως τα περισσότερα παιδιά δεν ήταν ακόμη

Ποδόχειροι, χάρηκε. Τα παιδιά τρέχαν, παίζαν πιο εκεί ελεύθερα, πολύ ελεύθερα, στον δικό του ορίζοντα δεν φαίνονταν πουθενά γονείς να τους κανονίζουν την τρελλή τους διαδρομή.

Τα παιδιά περνούσαν κοντά στην κρυψώνα του, με μεγάλα καθαρά μάτια, με βασανισμένα καλειδοσκοπία, διάφορες ηλικίες παιδιών, οχτώ, δέκα, δεκατριώ, δεκάξι χρονώ παιδιά, περιφέρονταν λίγο άσκοπα σαν μικροί αλήτες και αλήτισσες, μικροί κύριοι και κυρίες, και δεν κυνηγούσαν χήνες και πάπιες, παρά μουλάρια και αγελάδες και γουρούνια! Τώρα που τα παρατηρούσε καλύτερα, ναι, αυτά τα παιδιά είχαν κάτι στο βλέμμα από την κουρασμένη ματιά των ορεσίβιων βοσκών, μάλιστα κάποια στιγμή πετάχτηκαν, μέσα στο τρεμάμενο από τη ζέστη οπτικό του πεδίο, μικρές αγέλες από ζώα, έτρεχαν, εμπρός στα ανεκδιήγητα μάτια των Χειρόποδων, ολόκληρες αγέλες γουρουνάκια που τσαλαβουτούσαν χαριτωμένα στις λιμνούλες του Κήπου, κάμποσες αγελάδες που λίκνιζαν τα καπούλια τους με χάρη, ύστερα γλυστρούσαν κι αυτές στα νερά σαν ιπποπόταμοι, υπομονετικά μουλάρια χάζευαν τη γιορτή μασουλώντας πού και πού κανένα χόρτο, και τα αγόρια με τα μικρά κορίτσια των οχτώ, δέκα, δεκατριώ, δεκάξι χρόνων, τρέχαν παλαβά ανάμεσά τους, κόκκινα σπάνια μάγουλα, μικρές αλήτισσες, μικροί κύριοι με παρδαλά ρούχα κανόνιζαν την πορεία των ζώων με βέργες από δάφνη και λυγαριά, τους τραβούσαν καμμιά φορά τ' αυτιά, τα καβαλίκευαν όλα ανεξαιρέτως, σηκώνοταν σκόνη, σκόνη πολλή, αλλά προνοητικά ετούτα τα παιδιά κατάβρεχαν συχνά πυκνά όλον τον τόπο με τις μάνικες του Εθνικού Κήπου, και δώστου να περνάνε περαστικοί Χειρόποδοι με κρυσταλλιασμένα μάτια και ασυνάρτητο βηματισμό, αδιάφοροι στα γυμνάσια των ηλεκτροφόρων παιδιών.

Αυτά τα τρελλά παιδιά του Κήπου τού φαίνονταν τώρα κάπως απροστάτευτα, επάνω τους άκουσε μια στιγμή κάργιες να κρώζουν και κόρακες λαλίστατους να τραγουδούν ανθρώπινη φωνούλα, μικρές κομπές φράσεις όπως: «Λαζαρίνα, ε! Λαζαρίνα, ανέβα!» ή: «Πνευματώδεις, αχ! τι πνευματώδεις οι μικρές αλεπούδες!». Κι ήταν ετούτα τα λόγια οι πρώτοι καλόηχοι που ξύπνησαν τα ναρκωμένα του τύμπανα, δεν ταραχτήκε με τα προφητικά μαυροπούλια, μαγεύτηκε, και δώστου να τρέχουν μέσα σ' αυτόν τον συρφετό και κάτι γάτες, χυδαίες αγριόγατες, με διαβολικά μάτια, που έκαναν τον Βενιαμίν, έτσι όπως βρισκόταν πάντα κολλημένος στο χλοερό χώμα, να ανατριχιάζει. «Λαζαρίνα, ωμέ Λαζαρίνα!» οδύρονταν από ψηλά οι γρουσουζες κάργιες και τα ξαναμμένα παιδιά ξάφνου εφόρμησαν προς τη μεριά του, λες και άκουσαν κάποιο αναμενόμενο σύνθημα, εκστρατεύοντας με αγελάδες και τα άλλα ξέφραγα κατοικίδια, τσαλαπατώντας στον δρόμο ανόρεχτους Χειρόποδες και μακάριους θάμνους, θύελλας βουητό, φύλλα πτερόεντα και δέντρα που χορεύουν βαλς, κι ο αέρας μέσα στο πολύχρωμο παιδομάνι και τα μουκανίσματα μυρίζει αχνιστή καβαλίνα και ιδρώτα και κάτουρο παιδιού και χώμα και χορτάρι ευωδιαστό –και το ποδοβολητό γουρουνιών, μουλαριών, παιδιών σαλπίζει αγαλλίαση στη μαύρη ψυχή του και γυρνάει επιτέλους ανάσκελα στην επέλαση των τρισχαριτωμένων εξωτικών ζώων του Εθνικού Κήπου, σκονισμένα ποδαράκια παιδιών οχτώ, δέκα, δεκάξι χρονώ, γδαρμένα

ποδαράκια γουρουνιών, ενός το πολύ δύο χρόνων, ανάσκελα τους παραδίνεται, με ανείπωτη λαχτάρα τους παραδίνεται και χαρά, ανείπωτη τρελλή χαρά: «Πάρτε με, άντε, παιδιά, πάρτε με!», ανακράζει ο σαλός Βενιαμίν.

II

Αφέθηκε στο έλεος του καιρού. Παραδόθηκε άνευ όρων στην επέλαση της στιγμής και του τόπου. Άφησε τα ασυλλόγιστα παιδιά και τα τρελλά γουρουνάκια να σύρουν την απελπισμένη του ψυχή μακριά από την ελληνική γεωγραφία των υποδούλων, έξω από τον φωτογραφημένο Χρόνο, άφησε τα τρυφερά ποδαράκια να τον κλωστήσουν εκεί, βαθιά, πολύ βαθιά, στο Απίστευτο, στο Ανύπαρκτο, στο Ένα.

Ύστερα κουλουριάστηκε σ' έναν αναπαυτικό ύπνο δίχως όνειρα. Ξύπνησε πολλές ώρες αργότερα, ελαφρωμένος. Ήταν η νύχτα με το φεγγάρι του Ιουλίου και τον είχαν εγκαταλείψει στον αιωνόβιο Κήπο. Καθώς σηκώθηκε να κατουρήσει, τα μάτια του συνήθιζαν σιγά σιγά στο ξαφνικό σκοτάδι, ριπές από φώτα αυτοκινήτων τρύπωναν κάποιες στιγμές έως τη φυλλωσιά του. Όλοι οι άλλοι, Αθηναίοι και μέτοικοι, έτρεχαν μανιακά εκεί απέξω, στα βουερά φώτα, αυτός ζούσε αμετακίνητος εδώ, μόνος όσο κανένας, στη σκιά της Σίλειας και του Τζίμυ Σανιδόπουλου, στο Όρος των Ελαιών.

Σηκώθηκε να περπατήσει, ελαφρά συγκινημένος που είχε το προνόμιο να περιδιαβάσει, μόνος αυτός, στον νυχτερινό Κήπο. Περπατούσε αεράτος σαν πουλί, και τα πουλιά κοιμόντουσαν βαθιά στα παχύφυλλα δέντρα του Κήπου: «Λιβινγκστόνα η σινική», «Σοφόρα η ιαπωνική», «Σφένδαμος η αμερικανική». Σπυδαία δέντρα. Κάθισε στη μεγάλη λίμνη με τις πάπιες. Γουρούνια και αγελάδες και παιδάκια του απογεύματος, όλα, ως διά μαγείας, τα είχε απορροφήσει το ασημένιο σκοτάδι της νύχτας. Η Φύση αναπαυόταν στη μικρή χώρα του Κήπου. Τα μάτια του έσβησαν θολά μέσα στα στεκούμενα νυχτερινά νερά.

Τα όνειρά σου, όσο τρελλά κι αν είναι, η ψυχή σου, όσο κι αν τη νιώθεις απύθμενη, όσο βαθιά κι αν καταποντίστηκες εκεί μέσα, τι μπορεί να σε σώσει, να σε γλυτώσει; Το τραίνο; Το γλυκό ψέμα; Τούτος εδώ ο κόσμος δεν ταξιδεύει με τραίνα γεμάτα πολεμόχαρα παιδιά. Αργά ή γρήγορα, οι Χειρόποδες θα σε λιώσουν. Αγρίεψαν τα πράματα. Μήπως έφτασε η ώρα να πάρεις τα βουνά; Η ώρα να συναντήσεις τις φοβισμένες αλεπούδες και τα κουνάβια; Για κοίταξε κατάματα τον κόσμο, πρόσεξε τους εικονόπληκτους πρόσφυγες, συλλογίσου τους σακάτηδες Ποδόχειρες που κοιμούνται αυτή την ώρα τον ύπνο του δικαίου... Το είδος των «Εκείνοι-που-Ξέρουν» μεταλλάσσεται αδελφωμένο με το άλλο, των «Εκείνοι-που-Έχουν», αιώνες μεταλλάσσεται με επιτυχία, ενώ το δικό σου είδος, Μπεν, δεν αντέχει άλλο, πόσο θα αντέξει, τι άλλο να κάνει για να κρατηθεί στη ζωή· το κεφάλι και τα πόδια σου πεισμώνουν

στην αρχική τους θέση, και τι έγινε, το δικό σου είδος τραβάει για σίγουρη εξαφάνιση. Τα πράγματα χειροτέρεψαν. Πού κρύφτηκαν οι συντρόφοι σου, Μπεν, τι να κάνουν τώρα εκείνα τα αθάνα μάτια του Μάη, εκείνες οι γυναίκες που σε κερνούσαν δωρεάν το φίλτρο της ζωής, εκείνες οι συντροφικές των αγαπημένων που τα έπινες μαζί τους γυρνώντας επιδεικτικά την πλάτη στην Κοινωνική Ασφάλιση; Απόμεινες μόνος. Χρόνια έχεις να μιλήσεις σε άνθρωπο της προκοπής (Γιένδι, πού να 'σαι τώρα, Γιένδι) χαριτωμένο. Οι παλιοί πατριώτες, οι σύντροφοι, οι εχθροί, το αρχαίο τοπίο της μάχης, όλα άχνεψαν, ίδια φαντάσματα στον ορίζοντα. Άλλαξε για τα καλά ο κόσμος, μέσα σε λίγα χρόνια: όλα κατάντησαν φωτογραφίες εποχής. Ως εικόνες όλα έγιναν ακαταμάχητα. Σε νικάνε σε κάθε σου βήμα. Πόσο ακόμη θ' αντέξεις αυτόν τον κόσμο; Πόσο ακόμη θ' αντέξει ο κόσμος δίχως ανθρώπους σαν εσένα;

Στην υπόδουλη Γραικία, οι δουλικές σκέψεις ήταν μια αρχαία συνήθεια που δεν ξένιζε πια τους γηγενείς. Τώρα αναβλύζαν και στο μυαλό τού άρτι επαναπατρισθέντος Σανιδόπουλου. Κλώτσησε αποκαρδιωμένος ένα πετραδάκι στη λίμνη. Αυτό τάραξε τους βραδινούς τόνους του Κήπου. Κοιμισμένες χήνες τρεμούλιασαν ελαφρά τα πούπουλά τους, βάτραχοι βούτηξαν στα βαθιά, παγώνια αναδεύτηκαν, σπουργίτες πετάρισαν στα φυλλώματα, θάμνοι θρόισαν, και ο Μπεν που, μόλις εδώ και ένα χρόνο, είχε πάψει να τρώει και να πίνει από τον δημοσιογραφάκο εντός του, αναρωτήθηκε ως τρομαγμένος δημοσιογραφάκος: «Είμαι ή δεν είμαι μαρτυρικός Ινδιάνος, νέγρο παιδί, μουσουλμάνο γυναίκα; είμαι ή δεν είμαι τυραγνισμένος αντάρτης του Εμφύλιου, προδομένος αναρχικός της Ισπανίας, είμαι ή δεν είμαι...». Ήταν ή δεν ήταν αντίθεση Λαοδάμεια, μετανιωμένος Αχιλλέας, αλήτης Οδυσσέας, ξοφλημένος Ρήγας, ρημαγμένος Μακρυγιάννης, ταπεινωμένος Θεόφιλος, θλιμμένος Άρης, προδομένος Μπελογιάννης, μαρτυρικός Πλουμπίδης, παθιασμένος Λαμπράκης, Πωλ Λαφάργκ και Λάουρα Μαρξ μαζί, τσακισμένος φοιτητής του εξήντα οχτώ και του εβδομήντα τρία, έστω καταφρονημένος ποιητής –ή μήπως ήταν, απλώς, μια αχρηστεμένη, ανώφελη ζωή; Ο Βενιαμίν Σανιδόπουλος, δημοσιογράφος για να ζει και ποιητής για να πεθάνει, αναρωτιόταν πραγματικά μήπως, ελλείψει δραστηκών ιστορικών συμβάντων (και με δεδομένες τις ελάχιστες προοπτικές ανατροπής της Αδικίας), μπορούσε επιτέλους να αποχαιρετήσει αθόρυβα τον κόσμο στην καλοκαιρινή μονοτονία του Εθνικού Κήπου.